Lietas Nr. C28340415
Lietas arhīva Nr. C-1138-16/8

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2016.gada 11.maijā

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa
tiesnese I.Risberga
ar tiesas sēdes sekretāru A.Kļaviņu
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba prasībā pret /pers. B/ maza apmēra prasībā par zaudējumu piedziņu un

konstatēja

09.09.2015. Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā celta maza apmēra prasībā par zaudējumu piedziņu no /pers. B/.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2008.gada 29.septembrī Nacionālo bruņoto spēku Militāras policijas Izmeklēšanas dienesta Izmeklēšanas daļā (turpmāk - NBS MP ID Izmeklēšanas daļa) tika uzsākts kriminālprocess Nr. 14820004108 par NBS budžetam piešķirto valsts naudas līdzekļu izkrāpšanu, ko 2007. un 2008.gadā veikušas NBS Gaisa spēku vienības amatpersonas, dodoties komandējumos, tostarp arī Atbildētājs/pers. B/. Minētā kriminālprocesa ietvaros Prasītājs tika atzīts par cietušo.

Atbildētājs ar NBS komandiera pavēlēm 2007.un 2008.gadā bija nosūtīts vairākos ārvalstu komandējumos. Minēto komandējumu nodrošināšanai, saskaņā ar MK 28.05.2002. noteikumiem Nr.219 „Kārtība, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem un darbinieku darba braucieniem saistītie izdevumi", no Prasītāja konta Atbildētāja kontā tika ieskaitīti naudas līdzekļi, kas sevī ietvēra dienas naudu, viesnīcas, ceļa un apdrošināšanas izdevumus.

Pēc atgriešanās no komandējuma, saskaņā ar MK 28.05.2012. noteikumu Nr.219 „Kārtība kādā atlīdzināmi ar komandējumiem un darbinieku darba braucieniem saistītie izdevumi" 10.1. apakšpunktu, Atbildētājam bija jāatmaksā Prasītājam avansa atlikuma summa par naktsmītnes izdevumiem, ja tāda bija radusies, pārskaitot neizlietotos naudas līdzekļus Prasītāja kontā.

Prasītājs 2015.gada 28.maijā saņēma NBS MP ID Izmeklēšanas daļas 2015.gada 27.maija vēstuli „Par lēmuma nosūtīšanu", ar kuru Prasītājam kā cietušai personai paziņoja par lēmumu izbeigt kriminālprocesu Nr.14820004108 daļā pret Atbildētāju.

Lēmumā norādīts, ka kriminālprocess Nr.14820004108 daļā pret Atbildētāju ir izbeidzams, jo astoņās krāpšanas epizodēs, kurās Atbildētāja darbības kvalificējamas pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas un 180.panta pirmās daļas, iestājies kriminālprocesu nepieļaujošs apstāklis - kriminālatbildības noilgums.

Kaut arī minētajā kriminālprocesā par Atbildētāja izdarīto noziedzīgo nodarījumu iestājies kriminālatbildības piemērošanas noilgums, tas neizslēdz Prasītāja kā cietušās personas tiesības nodarītā materiālā kaitējuma atgūšanai, vērsties civiltiesiskā kārtībā pret Atbildētāju, kā arī Atbildētāja civiltiesisko atbildību nosaka Militārā dienesta likuma 71.panta pirmā daļa.

Civilprocesa likuma 96.panta trešajā daļā ir noteikts, ka likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums krimināllietā, prokurora priekšraksts par sodu, kā arī lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu uz nereabilitējoša pamata ir obligāts tiesai, kas izskata lietu par tās personas civiltiesisko atbildību, par kuru pieņemts attiecīgais nolēmums, vienīgi jautājumā par to, vai noziedzīgā darbība vai bezdarbība notikusi vai to izdarījusi vai pieļāvusi tā pati persona.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 380.pantu, persona netiek reabilitēta, ja kriminālprocesu izbeidz ar lēmumu, kāds ir paredzēts Kriminālprocesa likuma 377.panta 3.punktā - ja iestājies noilgums.

Lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu daļā pret Atbildētāju, procesa virzītājs norādīja, ka Atbildētāja vaina ir pierādīta divās krāpšanas epizodēs šādu komandējumu laikā:

1. Atbildētājs (tajā laikā NBS Gaisa spēku (GS) Aviācijas eskadriļas Glābšanas dienesta posma vecākais izpletņlēcējs instruktors), pamatojoties uz NBS komandiera 14.05.2007. pavēli Nr.849-kom, kopā ar citām GS amatpersonām tika nosūtīts komandējumā uz Dānijas Karalisti, Roimi laikā no 16.05.2007. līdz 20.05.2007. Pēc atgriešanās no komandējuma, Atbildētājs iesniedza NBS Centrālajā algu aprēķinu sektorā (CAAS) avansa norēķinu Nr. 1537 ar tam pievienotu viesnīcas „Hotel Griffen" rēķinu Nr. 118921 par summu DKK 3920,00.

Faktiski Atbildētājs viesnīcā „Hotel Griffen" komandējuma laikā nav uzturējies, tādējādi nodarīja Prasītājam zaudējumu EUR 525,98 apmērā.

2. Atbildētājs (tajā laikā NBS GS Aviācijas eskadriļas Glābšanas dienesta posma vecākais izpletņlēcējs instruktors), pamatojoties uz NBS komandiera 19.02.2008. pavēli Nr.250-kom, kopā ar citām GS amatpersonām tika nosūtīts komandējumā uz Norvēģijas Karalisti, Ēvenesi laikā no 25.02.2008. līdz 15.03.2008. Pēc atgriešanās no komandējuma, Atbildētājs iesniedza NBS CAAS avansa norēķinu Nr.1022 ar tam pievienotu viesnīcas „Quality Airport Hotel Vaernes" rēķiniem Nr. 1002/0047166 un Nr. 1002/0047206 par kopējo summu NOK 2600,00.

Faktiski Atbildētājs viesnīcā „Quality Airport Hotel Vaernes" komandējuma laikā uzturējās no 26.02.2008. līdz 27.02.2008. un no 13.03.2008. līdz 14.03.2008. Par uzturēšanos samaksāja NOK 1392, tādējādi nodarīja Prasītājam zaudējumu EUR 152.62 apmērā.

Lēmumā par kriminālprocesa Nr.14820004108 izbeigšanu daļā pret Atbildētāju ir norādīts, ka, izkrāpjot NBS budžeta naudas līdzekļus,

Atbildētājs izdarīja noziedzīgus nodarījumus atbilstoši Krimināllikuma 177.panta pirmajai daļai un 180.panta pirmajai daļai un viņa vaina ir pierādīta ar ārvalstu (Dānijas Karaliste, Norvēģijas Karaliste) tiesībsargājošo iestāžu atbildēm, kuras saņemtas starptautiskās krimināltiesiskās sadarbības ietvaros, kā arī ar Atbildētāju konkrētajā komandējumā komandēto NBS amatpersonu (/pers. L/, /pers. M/, /pers. N/, /pers.K/ /pers.P/s, /pers. R/, /pers. S/) liecībām.

Pamatotojoties uz Civillikuma 1635.pants un 1779. pantu, Militārā dienesta likuma 71.panta pirmo daļu; Kriminālprocesa likuma 350.pantu prasītājs lūdz piedzīt no Atbildētāja 678,60 EUR.

Rekvizīti: NBS Apvienotais štābs Krustabaznīcas 9, Rīga Reģ. Nr.90000068801 Norēķinu rekvizīti: Valsts Kase, kods: TRELLV22 Konts: LV19TREL2100027014000 Maksājuma mērķis - „2122 koda atjaunošana"

Prasītāja pārstāvis /pers. Z/ tiesas sēdē prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītā pamata.

Atbildētājs uz tiesas sēdi nav ieradies, nav ziņojis par neierašanās iemesliem, 11.05.2016. saņemts iesniegums ar lūgumu atlikt lietas izskatīšanu uz septembri, jo advokāts nespēj ierasties uz tiesas sēdi.

Tiesa nekonstatēja Civilprocesa likuma 209.pantā minēto pamatu lietas izskatīšanas atlikšanai. Tiesa uzskata, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu lietu var izskatīt atbildētāja prombūtnē.

Motīvu daļa

Uzklausījusi tiesas sēdē prasītāja paskaidrojumus, pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Lietā nav strīda par to, ka Atbildētājs ar NBS komandiera pavēlēm 2007.un 2008.gadā bija nosūtīts ārvalstu komandējumos:

no 16.05.2007. līdz 20.05.2007. pamatojoties uz NBS komandiera 14.05.2007. pavēli Nr.849-kom uz Dānijas Karalisti, Roimi;

no 25.02.2008. līdz 15.03.2008. pamatojoties uz NBS komandiera 19.02.2008. pavēli Nr.250-kom uz Norvēģijas Karalisti, Ēvenesi laikā

Lietā nav strīda par to, ka Atbildētājs iesniedza NBS Centrālajā algu aprēķinu sektorā (CAAS) avansa norēķinu: Nr. 1537 ar tam pievienotu viesnīcas „Hotel Griffen" rēķinu Nr. 118921 par summu DKK 3920,00; Nr.1022 ar tam pievienotu viesnīcas „Quality Airport Hotel Vaernes" rēķiniem Nr. 1002/0047166 un Nr. 1002/0047206 par kopējo summu NOK 2600,00.

Lietā nav strīda par to, ka minēto komandējumu nodrošināšanai, saskaņā ar MK 28.05.2002. noteikumiem Nr.219 „Kārtība, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem un darbinieku darba braucieniem saistītie izdevumi", no Prasītāja konta Atbildētāja kontā ieskaitīti naudas līdzekļi, kas sevī ietvēra dienasnaudu, viesnīcas, ceļa un apdrošināšanas izdevumus.

Pēc atgriešanās no komandējuma, saskaņā ar MK 28.05.2012. noteikumu Nr.219 „Kārtība kādā atlīdzināmi ar komandējumiem un darbinieku darba braucieniem saistītie izdevumi" 10.1. apakšpunktu, Atbildētājam bija jāatmaksā Prasītājam avansa atlikuma summa par naktsmītnes izdevumiem, ja tāda bija radusies, pārskaitot neizlietotos naudas līdzekļus Prasītāja kontā

Prasītājs ir norādījis, ka faktiski Atbildētājs viesnīcā „Hotel Griffen" komandējuma laikā nav uzturējies, tādējādi nodarīja Prasītājam zaudējumu EUR 525,98 apmērā; viesnīcā „Quality Airport Hotel Vaernes" komandējuma laikā uzturējās no 26.02.2008. līdz 27.02.2008. un no 13.03.2008. līdz 14.03.2008. Par uzturēšanos samaksāja NOK 1392, tādējādi nodarīja Prasītājam zaudējumu EUR 152.62 apmērā.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos cēlis iebildumus pret prasību norādot, ka: vainu inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos nav atzinis. Ņemot vērā, ka procesa virzītājs 5 gadu laikā nav bijis spējīgs atbildētāju saukt pie krimināatbildības, tas norāda, ka lietā nav iegūti pierādījumi; kriminālprocesa izbeigšanai uz nereabilitējoša pamata nav tādas pašas sekas, kādas ir personas saukšanai pie krimināatbildības; atbildētāja ieskatā nav konstatējama neatļauta darbība un cēloņsakarība starp iespējamiem zaudējumiem un atbildētāja vainojamību, jo nav notiesājoša sprieduma; nav pierādīta atbildētāja neattaisnojama rīcība.

Tiesa atzīst, ka atbildētāja iebildumi nav pamatoti.

Saskaņā ar Militārā dienesta likuma 71.panta pirmās daļas nosacījumiem, ka karavīrs prettiesiskas, vainojamas rīcības dēļ ir nodarījis zaudējumus kādai no Nacionālo bruņoto spēku vienībām vai iestādei, kurā viņš ieņem amatu (turpmāk – juridiskā persona), karavīram ir pienākums atlīdzināt juridiskai personai radušos zaudējumus.

Civillikuma 1635.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Tiesa noskaidroja, ka 2008.gada 29.septembrī Nacionālo bruņoto spēku Militāras policijas Izmeklēšanas dienesta Izmeklēšanas daļā uzsākts kriminālprocess Nr. 14820004108 par NBS budžetam piešķirto valsts naudas līdzekļu izkrāpšanu, ko 2007. un 2008.gadā veikušas NBS Gaisa spēku vienības amatpersonas, dodoties komandējumos, tostarp arī /pers. B/. Minētā kriminālprocesa ietvaros Prasītājs tika atzīts par cietušo.

No 26.05.2015. lēmuma par kriminālprocesa Nr. 14820004108 izbeigšanu izriet, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā iegūtie pierādījumi apstiprina, k a /pers. B/ ir izdarījis Nacionālo bruņoto spēku piešķirto līdzekļu izkrāpšanu, un ir vainojams noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā, 180.panta 1.daļā. Taču ņemot vērā, ka kriminālprocesā konstatēts Kriminālprocesa likuma 377.panta pirmās daļas 3.punktā paredzētais kriminālprocesu nepieļaujošais apstāklis – iestājies noilgums, kriminālprocess ir izbeigts uz nereabilitējošiem apstākļiem.

Kriminālprocesa izbeigšana daļā uz nereabilitējošiem apstākļiem neizslēdz tiesības cietušajiem vērsties tiesā saistībā ar nodarītā materiālā kaitējuma piedziņu civiltiesiskā ceļā.

Puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā (sk. Civilprocesa likuma 10.pantu), tad pušu strīdīgās attiecības tiesai jāizvērtē pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, un vienīgi šie dati ir tiesai nepieciešamais procesuālais pierādījumu materiāls, kuru tā pārbauda un novērtē (sk. sal.

Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 235.lpp.).

Civilprocesa likuma 96.panta trešajā daļā ir noteikts, ka likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums krimināllietā, prokurora priekšraksts par sodu, kā arī lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu uz nereabilitējoša pamata ir obligāts tiesai, kas izskata lietu par tās personas civiltiesisko atbildību, par kuru pieņemts attiecīgais nolēmums, vienīgi jautājumā par to, vai noziedzīgā darbība vai bezdarbība notikusi vai to izdarījusi vai pieļāvusi tā pati persona.

Tiesa noskaidroja, ka lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu nav pārsūdzēts, tas ir obligāts tiesai, izlemjot jautājumu, vai noziedzīgā darbība ir notikusi un vai to ir izdarījis atbildētājs.

Saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Civillikuma 1770.pantā dota zaudējumu definīcija, nosakot, ka ar zaudējumiem jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums.

Lai apmierinātu prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, ir jākonstatē šādi priekšnoteikumi (atlīdzības pamati): 1) nodarītāja prettiesiska rīcība, 2) zaudējumu esamība, 3) cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem.

Tādējādi prasības apmierināšanai jākonstatē lietas faktiskajos apstākļos visu augstāk minēto kumulatīvo zaudējumu atlīdzināšanas pamata kritēriju esamība.

Tiesa uzskata, ka prasītājs ir pierādījis atbildētāja prettiesisku rīcību – atbildētājs ir izdarījis noziedzīgus nodarījumus, kas paredzēti Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā – krāpšanu. Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba grāmatvedības 18.08.2015. sastādītajā materiālo zaudējumu aprēķinā Nr.02.5/6-234 norādītā informācija apstiprina, ka zaudējumu apmērs ir 678,60 EUR. Atbildētājs pret zaudējumu aprēķinu nav cēlis iebildumus. Šāds zaudējumu apmērs atbilst arī prasītājas iesniegtajiem pierādījumiem – avansa norēķiniem un rēķiniem un lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu konstatētajiem faktiem. Tiesa konstatē cēlonisko sakaru starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem – ja atbildētājs nebūtu izdarījis krāpšanu – maldinot cietušo, nesniegtu grāmatvedībai nepatiesas ziņas par viesnīcas izdevumiem, tā rezultātā gūstot sev mantisku labumu, iesniedzot, t.i. izmantojot dokumentus, kas atspoguļo nesaņemtos viesnīcu pakalpojumus – prasītājai nebūtu radušies zaudējumi 678,60 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 4.punktu prasītājs NBS Apvienotais štābs ir atbrīvots no valsts nodevas samaksas valsts ienākumos.

Tādējādi no atbildētāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „c" apakšpunktu valsts labā piedzenama valsts nodeva 101,79 EUR, kā arī saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204^1.pantu atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei 10 dienas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 193., 195., 204^1.pantu tiesa

nosprieda:

apmierināt Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Apvienotajam štāba prasību.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Apvienotajam štābam zaudējumus 678,60 EUR (seši simti septiņdesmit astoņi *euro*, 60 centi), nosakot, ka samaksa veicama Valsts kases, kods TRELLV22, kontā LV19TREL2100027014000, norādot maksājuma mērķi „2122 koda atjaunošana"

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu 101,79 EUR (simts viens *euro, 79 centi*).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR (četri *euro*, 70 centi).

Valsts nodeva iemaksājama Valsts kases, reģistrācijas numurs 90000050138, kontā LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, norādot lietas numuru C28335815.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas numurs 90001672316, kontā LV51TREL2190458019000, BIC kods TRELLV22, norādot lietas numuru C28335815.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīga pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2016.gada 11.maijā.

Tiesnese I.Risberga